

UNIVERZITA KARLOVA
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra systematické teologie a filosofie

ThLic. Bc. Barbora Šmejdová

Jazyk moderní apologie u C. S. Lewise

Autoreferát disertační práce

Vedoucí práce: prof. PhLic. Vojtěch Novotný, Th.D.

Konzultant: ThLic. David Bouma, Th.D.

Praha 2019

Úvod

Disertační práce reflektuje současnou potřebu hledat jazyk apologetiky, který by byl srozumitelný dnešnímu člověku. Navazuje tak na odbornou debatu, která hledá nové cesty, jak v současné době komunikovat křesťanské poselství. Připojujeme se tak k práci autorů, jež se pokouší navrhnout novou metodu apologetické práce. Ukazuje se, že logická provázanost argumentů ve prospěch křesťanství nestačí a mnozí autoři hledají další prvky, které by apologetické texty mohly či měly obsahovat. Živá diskuze o povaze dnešní apologetiky probíhá především v rámci evangelické tradice, přičemž jsou nejhojněji zastoupeny tituly z prostředí Severní Ameriky.¹ Například kanadský autor J. G. Stackhouse mluví ve své knize *Humble Apologetics* o tom, že apologetika musí být především pokorná a to na epistemologické, rétorické i duchovní úrovni.² V podobné linii téma rozvíjí česká autorka Ivana Noble ve své knize *Accounts of Hope*. Hledá apologetiku, která by snoubila vědění, víru a praxi, přirozenost a milost, transcendentní rovinu s imanentní, zachovala odlišnost obou pólů a byla především nositelnou naděje.³ V návaznosti na katolického teologa Hanse Urse von Balthasara se zas hledají cesty, jak propojit apologetiku s teologickou estetikou.⁴ Americký odborník Louis Markos pak mluví o návratu k mýtu, v němž lze hledat přístupovou cestu k myšlení postmoderního člověka upřednostňujícího intuici, imaginaci a syntézu před přímočarou logikou a racionalizací.⁵

Přestože tato disertační práce čerpá z výše uvedených podnětů, její zaměření je užší, jelikož je ve středu našeho tázání téma jazyka. K této otázce jsme se rozhodli přistupovat skrze myšlení a dílo C. S. Lewise. Jeden z důvodů, proč Lewis zůstává populárním autorem i dnes je, dle našeho názoru, skutečnost, že ve svém odkazu dokázal odpovědět na výše uvedené výzvy, které v dnešní době stojí před apologetickým žánrem. Jeho apologetika je pokorná, ale zároveň úderná, jeho argumenty jsou nejen přístupné, ale i přesvědčivé. Lewis však u racionální argumentace nekončí; jeho dílo (literární i populárně vědecké) je prostoupeno živými obrazy, které vzbuzují respekt a úžas.

¹ Srov. DULLES, Avery Cardinal. *A History of Apologetics*. San Francisco: Ignatius Press, 1999, s. 365.

² Srov. STACKHOUSE, J. G. *Humble Apologetics: Defending the Faith Today*. Oxford: Oxford University Press, 2014, s. 227–232.

³ Srov. DOLEJŠOVÁ, Ivana. *Accounts of Hope: A Problem of Method in Postmodern Apologia*. Bern: Peter Lang, 2001, s. 290–292.

⁴ Srov. DULLES, Avery Cardinal. *Evangelization for the Third Millennium*. Mahwah: Paulist Press, 2009, s. 123.

⁵ Srov. MARKOS, Louis. *Apologetics for the 21st Century*. Weaton: Crossway, 2010, s. 195–203.

Cíle bádání

Hlavní cílem práce je zodpovědět na otázku, jakým způsobem C. S. Lewis jazyk používá a z jaké teorie jazyka sám vychází, abychom našli novou a konkrétní inspiraci pro jazyk současné apologetiky, která bude prakticky využitelná.

Dílčí cíle práce jsou následující:

- 1) Zodpovědět na otázku, jak by měla apologetika pracovat s pojmem pravdy, aby se vyhnula fundamentalismu a zároveň neupadla do nežádoucího relativismu.
- 2) Formulovat Lewisovo pojetí jazyka na základě analýzy vztahu mezi mýtem, symbolem a metaforou.
- 3) Najít konkrétní inspiraci, jak pomocí jazyka komunikovat význam co nejjasněji a nejkonkrétněji.
- 4) Pokusit se teologicky uchopit fenomén imaginace a na základě Lewisova díla formulovat, jaká by měla být imaginace křesťanská.
- 5) Popsat výhody a nevýhody jednotlivých žánrů apologetiky.
- 6) Hledat inovativní přístup k Lewisovu dílu, který by vstoupil do české diskuze.

Metodika bádání

Základní metodika bádání v této práci spočívá v pozorném čtení a interpretaci primárních zdrojů vzhledem ke zkoumanému tématu, jímž je jazyk apologetiky. Z důvodu existence velkého množství sekundární literatury o Lewisově životě a díle přistupujeme k sekundárním pramenům selektivně. Protože tato práce vstupuje do odborné diskuze v českém jazyce, v centru našeho zájmu budou knihy českých odborníků na Lewisovo dílo, tj. především publikace Pavla Hoška a Matěje Hájka.

V disertační práci se autorka pokusila prezentovat téma pomocí vlastní syntézy a jejím záměrem bylo, aby jednotlivé kapitoly na sebe navazovaly a navzájem se doplňovaly. Cílem tedy nebylo podat vyčerpávající analýzu všech jednotlivých zkoumaných jevů, ale ukázat některé z nich z nové perspektivy a v nových souvislostech. Sevřenost práce byla proto hlavní prioritou. Některé možné slepé linie, které se vymykaly hlavní tezi práce, autorka již buď zveřejnila formou odborných článků, nebo jejich zveřejnění připravuje.

Práce k hlavnímu tématu jazyka apologetiky přistupuje ze dvou pohledů. První pohled je lingvisticko-filosofický. Vedle filosofického pohledu C. S. Lewise a jemu blízkých autorů totiž vychází i z některých principů tzv. kognitivně orientované lingvistiky, které rozkrývají některé méně tematizované aspekty Lewisova díla.

Druhý pohled je teologický. Ten z lingvisticko-filosofického pohledu vychází, ale překračuje jej. Autorka se pokusila téma jazyka zakotvit v Christologii a Trinitologii, a zároveň ukázat, jaké nároky apologetika klade na spiritualitu samotného autora.

Obsah a struktura disertační práce

Celé téma práce je rozpracováno na čtyřech rovinách, které se nechávají inspirovat Lewisovým teoretickým uchopením jednotlivých jevů stejně jako způsobem, kterým autor odráží své poznatky v praxi. Tyto roviny představují stěžejní strukturu práce. Hlavnímu textu předchází stručné představení autora života a díla.

Kapitola, která navazuje na biografickou část, představuje Lewisovu epistemologii. Autora se zde ptáme, jakým způsobem člověk poznává skutečnost, jaké další faktory do poznání vstupují, a jak se poznání vztahuje k dalším rovinám lidské existence.

V následující, čtvrté kapitole práce věnuje Lewisovu pojetí jazyka, který je zasazen do kontextu dříve popsaných epistemologických východisek. Stěžejní otázky, jež si zde klademe, jsou: Co je to metafora a mýtus a kde končí jejich hranice, mají-li nějaké? Jakým způsobem jazyk odkazuje na skutečnost a jaké důsledky z toho plynou pro jazyk apologetiky? Jak Lewis nahlíží problém kategorizace a jak se tento pohled odráží v jeho vlastních textech?

Pátá kapitola je věnována tématu křesťanské imaginace. Naším cílem zde bylo odpovědět na otázku, co to imaginace je a čím se vyznačuje imaginace křesťanská. Klíčová část kapitoly je věnována konkrétním požadavkům, které křesťanská imaginace klade na jazyk apologetiky, je-li uchopena na základě paradigmatu Kristova kříže.

Poslední kapitola se snaží dříve uchopená teoretická východiska aplikovat na jednotlivé žánry apologetiky. Pokusili jsme se zde ukázat, jakým způsobem může být Lewisovo vlastní apologetické dílo inspirací nejen pro profesionální apologety, ale pro všechny, kteří chtějí být připraveni vypovídat druhým o své naději.

Osnova:

1. Úvod
2. C. S. Lewis: Osoba za stránkou
3. Směrem k pravdě a plné skutečnosti: Lewisova gnozeologická východiska
 - 3.1. C. S. Lewis a jeho výchozí myšlenková pozice
 - 3.2. Stvoření k Božímu obrazu: Smysluplné uspořádání světa jako základ Lewisovy teorie poznání
 - 3.3. Smyslovost a její dynamika

- 3.4. Rozumové poznání
- 3.5. Lewisova gnozeologie mezi relativismem a fundamentalismem: závěrečné shrnutí
- 4. Metafora, mýtus a Lewisova teologie jazyka
 - 4.1. Metafora jako základní princip jazyka a myšlení
 - 4.2. Od metafory k symbolu a mýtu
 - 4.3. Transpozice
 - 4.4. Slovo se stalo tělem: Křesťanství jako pravdivý mýtus
 - 4.5. K jádru významu
- 5. Rozměry křesťanské imaginace
 - 5.1. Imaginace a její teologické ukotvení
 - 5.2. Křesťanská imaginace
- 6. Důsledky pro současnou apologetiku
 - 6.1. Racionální argumentace
 - 6.2. Jazyk básní, mýtů a příběhů
- 7. Závěr
- Seznam zkratk
- Seznam literatury

Teoretický a praktický přínos disertační práce

Vzhledem k mezinárodní diskuzi přináší práce v některých ohledech inovativní pohled na Lewisovo dílo. Přes množství sekundární literatury se Lewisovo dílo málokdy stává předmětem vážného zájmu systematické teologie. Teologické zakotvení Lewisovy teorie jazyka a imaginace má, pokud se autorce podařilo správně zjistit, potenci vnést několik nových podnětů. Zdá se, že nový pohled vznáší také autorčino hledání styčných bodů mezi Lewisovou teorií jazyka a kognitivně orientovanou lingvistikou. Z toho důvodu autorka zamýšlí tyto pohledy hlouběji rozpracovat a publikovat formou článků v anglickém jazyce.

V českém prostředí tato práce rozvíjí odbornou debatu o Lewisově díle, kterou započal prof. Pavel Hošek a pokračoval v ní dr. Matěj Hájek. Kromě dvou článků z pera prof. Novotného nebylo do této doby Lewisovo dílo zatím více reflektováno z katolické perspektivy. Vkladem práce proto může být snaha rozvíjet debatu na ekumenické úrovni, protože Lewisovo dílo představuje zajímavé pole pro společnou diskuzi. Navíc téma apologetiky tímto způsobem v češtině zatím představeno nebylo.

Vzhledem k tomu, že se v současné teologii klade stále více důraz na imaginaci, přínosem této práce je snaha fenomén imaginace teologicky uchopit. Pokud se autorce podařilo správně zjistit, o imaginaci se velmi často mluví, aniž by bylo jasné, co imaginace vlastně je. Teorie imaginace obsažená v této práci může být proto příležitostí rozvinout debatu na toto téma.

Dalším možným vkladem, o který autorka usilovala, byla konkretizace některých často zmiňovaných témat, jež mohou být praktickou inspirací pro ostatní, kteří hledají způsob jak o křesťanské víře mluvit v dnešním světě. Jednotlivé teze byly totiž doprovázeny konkrétními příklady, které ukázaly, jakým způsobem nám může Lewis pomoci uvedené podněty uchopit v praxi.

Seznam publikací doktoranda

- ŠMEJDOVÁ, B. (2018). Kříž jako princip křesťanské imaginace na základě díla C. S. Lewise. *Theologická Revue* 89,1, 49-63. (v tisku)
- ŠMEJDOVÁ, B. K jádru významu a plnosti skutečnosti podle C. S. Lewise. In OPATRná, Marie (ed.). *Sborník příspěvků z doktorandského badatelského kolokvia na Svatém Kopečku u Olomouce Svatý Kopeček u Olomouce 23. – 25. 10. 2017*. Katolická teologická fakulta UK, 2018, s. 60-69.
- ŠMEJDOVÁ, B. (2017). Křesťanství jako pravdivý mýtus: Kognitivní teorie metafory a její význam pro fundamentální teologii. *Acta Universitatis Carolinae Theologica* 7,2, 39-56
- ŠMEJDOVÁ, B. (2017). Jeden obraz a mnoho pohledů: žánrová různorodost díla C. S. Lewise. *Sborník příspěvků z mezinárodní konference studentů doktorských programů Obsah – forma*. M. Nová, M. Opatrná (eds). Praha: Katolická teologická fakulta, 2017, 317-324.
- ŠMEJDOVÁ, B. (2016). Argument nebo svědectví? Radost, potěšení a touha jako téma fundamentální teologie u C. S. Lewise. *Acta Universitatis Carolinae Theologica* 6, 187–200.
- ŠMEJDOVÁ, B. (2013). Představivost a křesťanská víra. In Hubálek, T. (ed.). *Sborník z II. mezinárodní vědecké konference studentů doktorských studijních programů v oblasti společenských věd*. Praha: Epoque, 242–247.
- ŠMEJDOVÁ, B. (2013). Víra a kultura podle Michaela Paula Gallaghery. *Cesty Katecheze* 3, 14–16.

Výčet nejdůležitějších pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů

Primární zdroje

- LEWIS, C. S – HOOPER, Walter (ed.). *The Collected Letters of C. S. Lewis, Volume II: Books, Broadcasts, and the War 1931–1949*. New York: HarperCollins Publishers, 2004.
- LEWIS, C. S – HOOPER, Walter (ed.). *The Collected Letters of C. S. Lewis, Volume I: Family Letters 1905–1931*. New York: HarperCollins Publishers, 2004.
- LEWIS, C. S. – HOOPER, Walter (ed.). *The Collected Letters of C. S. Lewis, Volume III: Narnia, Cambridge, and Joy 1950–1963*. New York: HarperCollins Publishers, 2007.
- LEWIS, C. S. *An Experiment in Criticism*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
- LEWIS, C. S. *Bůh na lavici obžalovaných*. Praha: Návrat domů, 2012.
- LEWIS, C. S. *Čtyři lásky*. Praha: Návrat domů 2013.
- LEWIS, C. S. *Dokud nemáme tvář*. Praha: Návrat domů, 2016.
- LEWIS, C. S. *Christian Reflections*. London: HarperCollins Publishers, 1980.
- LEWIS, C. S. *K jádru křesťanství*. Praha: Návrat domů, 2011.
- LEWIS, C. S. *Letopisy Narnie: Čarodějův synovec*. Praha: Orbis Pictus, 1993.
- LEWIS, C. S. *Letopisy Narnie: Plavba jitřního poutníka*. Praha: Orbis Pictus, 1991.
- LEWIS, C. S. *Letopisy Narnie: Poslední bitva*. Praha: Fragment, 2016.
- LEWIS, C. S. *Letopisy Narnie: Stříbrná židle*. Praha: Orbis Pictus, 1992.
- LEWIS, C. S. *Návštěvníci z mlčící planety*. Praha: Portál, 1996.
- LEWIS, C. S. *O modlitbě: Dopisy Malcolmovi*. Praha: Návrat domů, 2015.
- LEWIS, C. S. *On Stories: And Other Essays on Literature*. New York: Harvest Books, 2002.
- LEWIS, C. S. *Perelandra*, Praha: Návrat domů, 1995.
- LEWIS, C. S. *Poutníkův návrat*. Praha: Návrat domů, 2018.
- LEWIS, C. S. *Problém bolesti*. Praha: Návrat domů, 2013.
- LEWIS, C. S. *Přípitek zkušeného ďábla a jiné eseje*. Praha: Návrat domů, 2010.
- LEWIS, C. S. *Rady zkušeného ďábla*. Praha: Návrat domů, 2014.
- LEWIS, C. S. *Selected literary essays*. London: Cambridge University Press, 2017.
- LEWIS, C. S. *Studies in Words*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
- LEWIS, C. S. *Svědectví o zármutku*. Praha: Návrat domů, 2012, s. 26.

- LEWIS, C. S. *Undeceptions: Essays on Theology and Ethics*. London: Geoffrey Bles, 1971.
- LEWIS, C. S. *Úvahy nad žalmy*. Praha: Návrat domů, 2015.
- LEWIS, C. S. *Velký rozvod nebe a pekla*. Praha: Návrat domů 2013.
- LEWIS, C. S. *Zaskočen radostí: Podoba mého dřívějšího života*. Praha: Česká křesťanská akademie, 1994.
- LEWIS, C. S. *Zázraky*, Praha: Návrat domů, 2014.
- LEWIS, C. S. *Zničení člověka*. Praha: Návrat domů, 2017.

Sekundární zdroje

a) Knižní publikace

- BALTHASAR, Hans Urs von. *Pravda je symfonická: Aspekty křesťanského pluralismu*. Vyšehrad: Zvon, 1998.
- BARFIELD, Owen. *Básnická řeč: studie o významu*. Praha: Malvern, 2015.
- BARTHES, Roland. *Mytologie*. Praha: Dokořán, 2004.
- Bible*. Český ekumenický překlad. Praha: Česká biblická společnost, 2007.
- CARNELL, Corbin Scott. *Bright Shadow of Reality: Spiritual longing in C. S. Lewis*. Grand Rapids: Eerdmans, 1999.
- CONNOLLY, Sean. *Inklings of Heaven: Examining Eschatology and Related Imagery in the Writings of C. S. Lewis*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- DOWNING, David C. *Into the Region of Awe: Mysticism in C. S. Lewis*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2005.
- HÁJEK, Matěj. *Pojetí imaginace u Owena Barfielda a C. S. Lewise*. Praha: Dignir, 2014.
- HOŠEK, Pavel. *C. S. Lewis: Mýtus, imaginace, pravda*. Praha: Návrat domů, 2004.
- HOŠEK, Pavel. *Cesta do středu skutečnosti*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014, s. 19.
- HOŠEK, Pavel. *Cesta do středu skutečnosti: Směřování k nebeskému cíli duchovní pouti v myšlení a díle C. S. Lewise*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014.
- HOŠEK, Pavel. *Evangelium podle Jaroslava Foglara*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2017.

- HOŠEK, Pavel. *Kouzlo vyprávění. Návrat domů*: Praha, 2013.
- JAN PAVEL II, *Fides et Ratio*. Praha: Zvon, 1999.
- KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY. *Instrukce „Donum veritatis“: O církevním povolání teologa*. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1999.
- MACDONALD, George. *Snílci*. Praha: Volvox Globator, 2012.
- MCGRATH, Alister E. *Intellectual World of C.S. Lewis*. Chichester, England: Wiley-Blackwell 2014.
- MCGRATH, Alister. *C. S. Lewis: A Life: Eccentric Genius, Reluctant Prophet*. London: Hodder & Stoughton, 2013.
- MEZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISE. Jednota víry a teologický pluralismus. In POSPÍŠIL, Ctirad Václav – KRUMPOLC, Eduard (eds). *Dokumenty MTK věnované metodě do roku 1995 a statuta MTK*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011, s. 15-18.
- MEZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISE. *Společenství a služba*. Kostelní Vydří, 2005.
- MEZINÁRODNÍ TEOLOGICKÁ KOMISE. *Teologie dnes: principy, perspektivy a kritéria*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013.
- MYERS, Doris T. *C. S. Lewis in Context*, Kent: The Kent University Press, 1994.
- OTTO, Rudolf. *Posvátno: iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě*. Praha: Vyšehrad, 1998.
- PAPEŽ FRANTIŠEK, *Evangelii Gaudium: Apoštolská exhortace o hlásání evangelia v současném světě*. Praha: Paulínky, 2014.
- PAPEŽ FRANTIŠEK. *Lumen Fidei*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2013.
- RICOEUR, Paul. *Interpretation Theory: Discourse and the Surplus of Meaning*. Fort Worth: Texas Christian University Press, 1976.
- SAYERS, Dorothy L. *The Mind of the Maker*. London: Mowbray, 1994.
- SCHAKEL, Peter J. *Imagination and the Arts in C. S. Lewis*. Missouri: University of Missouri, 2002.
- SCHAKEL, Peter J. *Reason and Imagination in C. S. Lewis*. Grand Rapids: William B. Eerdmans Publishing Company, 1984.
- SMOLEN, Štěpán. *Sehnsucht: Úvod k romantické touze*, Praha: Oikoymenh, 2017.
- TOLKIEN, J. R. R. *Netvoři a kritikové a jiné eseje*. Praha: Argo, 2006.
- YUASA, Kyoko. *C. S. Lewis and Christian Postmodernism: Word, Image, and Beyond*. Eugene, Oregon: Pickwick Publications, 2016.

b) Články a jiné kratší studie

- BRAY, Suzanne. La Conversion dans Les Chroniques de Narnia de C. S. Lewis. *Mélanges de Science Religieuse* 2011, roč. 68, s. 19–30.
- CARRAUD, Vincent. Neaktuální apologetika a aktuální apologetika. *Mezinárodní katolická revue Communio* 2014, 1, s. 18–28.
- HOŠEK, Pavel. Dvě tajemství a jeden velký tanec. In KOČÍ, Martin (ed.). *Vykročit z uzavřenosti: Festschrift k 70. narozeninám Tomáše Halíka*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2018, s. 157–173.
- LEVADA, William Joseph. Naléhavá potřeba nové apologetiky pro církve 21. století. *Mezinárodní katolická revue Communio* 2014, roč. 18, č. 1, s. 9–17.
- NOVOTNÝ, Vojtěch. C. S. Lewis o přirozeném mravním zákoně. *Studia Theologica* 2011, roč. 13, č. 4, s. 170–184.
- RAHNER, Karl. Theology and the Arts. *Thought – A Review of Culture and the Arts* 1990, 65, 258, s. 385–399.
- SMILDE Arend. Horrid Red Herrings: A New Look at the Lewisian ‘Argument from Desire’ – and Beyond. *The Journal of Inklings Studies* 2014, roč. 4, č. 1, s. 33–92.

Summary

Recently, we can notice the struggle of theologians to find a language which would effectively communicate Christian message in contemporary world. The English writer, critic and apologist C. S. Lewis managed to communicate his faith in the way that he addresses various unbelievers but also Christians of different churches. The aim of the dissertation thesis is to grasp Lewis's notion of language as related to the defense and transmission of Christian faith and show how he actually uses his own language in order to get practical inspiration for how our language can be used to open man to Christian faith.

The part which follows the introduction and the short biography of the author investigates Lewis's basic epistemological starting points: How do we get to know reality and God and what are the preconditions of this knowledge? This chapter closely investigates the role of senses and reason for our knowledge about reality. It shows that Lewis does not deny that our approach to reality is necessarily subjective, but he also offers the way how we can make our perspective wider and how we can participate in truth. Apart from these, the chapter is also devoted to the theme of pleasure and desire and shows how these kinds of experience are important for our knowledge.

The next chapter focuses on the theory of language as can be found in the work by C. S. Lewis. It starts with the theme of metaphor and shows that C. S. Lewis was in line with the recent research of cognitive linguistics, which claims that all language is metaphorical. This theme leads us to the question of symbol and myth as we need to answer the question where metaphors come from. Then our discussion moves to theological sphere, in which we investigate Lewis' theory of transposition and his concept of the truth myth – the expression by which the author describes the story of Jesus. Finally, we offer some of practical consequences which this kind of view on language brings forward.

The next chapter is devoted to the theological interpretation of imagination and shows that authentic Christian imagination is an integral part of each good apologetic text. We demonstrate that Christian imagination is basically Christocentric and Christ's cross is its principal symbol. The rest of the chapter describes four dimensions of this symbol, which help us formulate the way how an apologist should approach himself, his texts and the readers.

The last chapter is focused on the genres of apologetics and, based on Lewis' work, presents their benefits and restrictions.

Anotace v českém jazyce

Disertační práce se zabývá otázkou, jaký by měl být jazyk apologetiky v současném světě, aby bylo možné komunikovat obsah křesťanské víry nevěřícím. K otázce přistupuje skrze dílo C. S. Lewise. Po úvodu a biografické části následuje rozbor Lewisových gnozeologických východisek. Snažíme se zde uchopit Lewisovu teorii poznání a ukážeme, jak autor dokáže pozitivně reflektovat dnešní důraz na subjektivitu, aniž by upadl do relativismu. Další kapitola se zaměřuje na Lewisovu teorii jazyka. Problematika mýtu a metafory je pro něj klíčová. Spolu s Lewisem docházíme k závěru, že povaha lidské řeči je zásadně metaforická, ale i přes tuto omezenost máme možnost dotknout se pravdy. Cesta k pravdě však není jednoduchá. Aby byl autor schopný ve svém díle čtenáře přiblížit pravdě, musí sám v pravdě žít. Proto se v navazující kapitole věnujeme otázce imaginace a ukážeme, že autentická křesťanská imaginace je nedílnou součástí každého dobrého apologetického textu. Poslední kapitola se věnuje jednotlivým žánrům apologetiky a na základě Lewisovy zkušenosti ukazuje jejich přínosy a omezení.

Klíčová slova

C. S. Lewis; jazyk apologetiky; imaginace; rozum; mýtus; pravda

Anotace v anglickém jazyce

The dissertation thesis is devoted to the question of what kind of language we should use in contemporary apologetics to make Christian message communicable to unbelievers. This question is approached through the work of C. S. Lewis. After the introduction and biography of the author, the thesis provides the analysis of Lewis' gnoseological starting points. In this chapter, we are trying to show that Lewis is able to pay attention to the present accent on subjective perspective without getting trapped in relativism. The next chapter focuses on Lewis' theory of language. For his view, the theme of myth and metaphor is central. Together with Lewis, we come to the conclusion that human language is metaphorical, but we can still touch truth. This journey is not easy, though. To be able to make readers approach truth, the author has to live in truth. That is why the next chapter is devoted to the theological interpretation of imagination and shows that authentic Christian imagination is an integral part of each good apologetic text. The last chapter is focused on the genres of apologetics and, based on Lewis' work, presents their benefits and restrictions.

Keywords

C. S. Lewis; language of apologetics; imagination; reason; myth; truth